

Saldonar.

A les seves memòries, la famosa reportera del *New Yorker* **Lillian Ross** relata la gens convencional i rica vida que comparteix amb el mític editor de la revista, William Shawn, durant quaranta anys.

AQUÍ, PERÒ NO DEL TOT

és el retrat de referència de Nova York, d'una època, d'una professió. Interactuant amb una infinitat de personatges de primera, Ross s'inventa una manera nova de veure el món des del millor periodisme.

Història viva.

Saldonar.

Lillian Ross

AQUÍ, PERÒ NO DEL TOT

TRADUCCIÓ D'OCTAVI GIL PUJOL

Títol original:
Here but Not Here: A Love Story

Primera edició:
març del 2025

© **del text:**

Lillian Ross, 1998

© **de la traducció:**

Octavi Gil Pujol, 2025

© **de la fotografia de l'autora:**

Henry Grossman, 2025

© **de les fotografies de l'interior:**

Lillian Ross o els seus autors, 1998

© **d'aquesta edició:**

Edicions Saldonar, 2025

Direcció editorial:

Alba Sabaté Gauxachs

Edició i producció:

Francesc Gil-Lluch

Disseny:

Judit Hecri i Octavi Gil Pujol

Coberta i maquetació:

Octavi Gil Pujol

Distribució:

UDL

Publicat per **Edicions Saldonar**

Alfambra, 16, 5è 2a

08034 Barcelona

edicions@saldonar.com

www.saldonar.com

@saldonar

Thema: DN, DNC, DNP, JB

ISBN: 978-84-19571-53-3

Dipòsit legal: B 4015-2025

Saldonar forma part de:

Amb el suport de:

Els titulars del *copyright* tenen els drets reservats.

Aquest llibre s'ha imprès amb paper procedent de boscos gestionats de manera sostenible, un òfset cru de 80 grams, i s'ha compaginat amb la tipografia Tiempos en cos 9.

TAULA

PREFACI	11
Capítol 1 TAL COM ÉREM	21
Capítol 2 BUSCANT EL <i>NEW YORKER</i>	39
Capítol 3 FILS DE CONNEXIÓ	49
Capítol 4 LES REUNIONS	73
Capítol 5 CONNECTATS	107
Capítol 6 GRAVAT A LA MEMÒRIA	139
Capítol 7 COMPANYS	153

Capítol 8	
EDITOR EN CAP	165
Capítol 9	
L'ERIK	199
Capítol 10	
COL·LABORADORS	231
Capítol 11	
DE CARA AL FUTUR	247
Agraïments	

A William Shawn

PREFACI

31 d'agost del 2000

En aquesta història d'amor no hi ha dolents. *Aquí, però no del tot* parla de la vida que he compartit durant quaranta anys amb William Shawn, editor en cap de la revista *The New Yorker*.

Jo continuo sent redactora del *New Yorker*. M'encanta la feina, sobretot la d'explicar històries de la vida real. Fins avui, sempre m'ho he passat d'allò més bé treballant, i fer-ho amb William Shawn era una delícia. Al cap del temps, la manera com treballàvem d'alguna forma va passar a partir de la nostra relació personal, i no a l'inrevés. Però mai vam permetre que la relació personal s'interposés en la professional. Com a periodista, jo sempre he respost per mi mateixa.

El profund amor de William Shawn durant les quatre dècades que vam compartir m'ha conferit una seguretat creixent i duradora en tot el que faig ara, inclosa l'escriptura. Des que va morir ara fa vuit anys, he descobert que cada dos per tres em sento agraïda i afortunada per tot el que em va donar. Aquest llibre, no obstant, no parla del *New Yorker* com a tal. La revista només és un personatge secundari de la història. El que explico en aquestes memòries parla de la vida poc convencional que William Shawn i jo mateixa vam compartir al marge del *New Yorker*, sota el que hi haurà qui consideri unes restriccions prohibitives.

L'amor té la seva pròpia lògica, de manera que, vist en retrospectiva, la nostra història va ser això, molt lògica. Bill Shawn s'havia casat

als vint-i-un anys, i en tenia trenta-set quan ens vam conèixer. Al cap d'uns anys ens vam enamorar. Segons ell, però, els seus problemes matrimonials no eren res de nou aleshores. Ara bé, i en part per l'exacerbada por i preocupació que ell sentia per la fragilitat de la seva dona, era incapaç d'abandonar el matrimoni unilateralment, i ella no estava disposada a separar-se. Però al mateix temps nosaltres érem incapaços de deixar-nos, així que vam haver de trobar maneres de construir la nostra vida junts, una vida que va ser feliç i completa.

Des del traspàs de William Shawn, he tingut temps per entendre millor la seva singularitat. Des dels primers compassos de l'adolescència, en Bill havia sentit l'impuls de servir els altres, de respondre a les necessitats dels tercers. A la feina, va servir Harold Ross, l'editor en cap i fundador de la revista. Ross, en el seu propòsit, va intentar —sovint amb frustració i histrionisme— fer servir els seus redactors, dibuixants i editors amb eficiència; Shawn no només va servir Ross, sinó que va aconseguir deixar empremta més enllà d'ell, guiant el talentosíssim personal de la revista.

Després de la mort de Ross, William Shawn va esdevenir el nou editor en cap als quaranta-quatre anys i va continuar, ara amb més intensitat, si bé misteriosament, ajudant centenars de persones. La seva genialitat englobava els diversos talents de tots ells, i així va començar a estendre's un mite sobre el discret i enigmàtic *senyor Shawn*. Mentrestant, però, com en Bill em confessava repetidament a les seves cartes, ell se sentia «invisible», i m'escrivia que era «més aviat un fantasma que no un home».

L'únic àmbit en què s'esforçava substancialment per deixar de banda la seva tendència perenne pel sacrifici era en la nostra vida junts. Amb el temps vaig entendre que era incapaç d'ignorar la possibilitat d'ajudar els altres, inclús els que descrivia com a *rates patètiques* —un escriptor que solia acceptar bestretes per articles que mai arribaria a escriure— o *oportunistes menyspreables* —un editor subordinat que no havia dubtat a treure rèdit d'una situació a costa d'enfonsar la prometedora carrera d'algú més jove—. Bill Shawn fins i

tot es deixava malmenar per individus manipuladors i egoistes, gent la feina de la qual l'esgarriava. Havia comès errors, i era conscient del primer a l'últim. Una vegada ens va comentar al meu fill Erik i a mi una dita rabínica: *Si no soc per a mi, qui serà per a mi?*; després, sense el mínim victimisme i amb tota la naturalitat, ens va confessar que li agradaria saber *ser per a mi mateix*.

Jo havia aterrat al *New Yorker* completament centrada en els meus textos. L'amor s'hi va interposar. M'hi vaig resistir. Vaig intentar fugir d'aquesta distracció. Vaig deixar Nova York per instal·lar-me a Hollywood, on vaig passar un any i mig. Tan bon punt vaig tornar a trepitjar la ciutat que mai dorm, Bill Shawn i jo vam reprendre la relació. Vaig tornar a fugir, aquest cop per viure i treballar a Europa, però allà rebia cartes d'amor i trucades de part seva. Al final vaig tornar amb ell. Vaig descobrir que, per a mi, viure al seu costat passava per davant de la resta de coses. Vaig descobrir que la feina no havia de ser l'únic focus de la meua vida, i em vaig dividir en dues. Ara escrivia menys, o de vegades directament gens. Però era feliç, i en aquesta felicitat vaig sentir la renovació de la meua passió pel periodisme i per l'escriptura. Des de llavors visc en pau.

Els companys de la revista a poc a poc es van anar fent a la idea que estàvem junts, però ni els dibuixants ni els redactors van notar la mínima privació de la passió o el servei que els oferia en Bill a conseqüència d'això. Van continuar gaudint de la seva devoció i donant-la per feta durant anys, fins al 1987, quan el van acomiadar i va sortir del *New Yorker*. Jo vaig marxar amb ell, i ens vam endur la nostra vida plegats.

La gent que es va quedar a la revista va haver d'enfrontar-se a la realitat que el senyor Shawn ja no hi seria per servir-los. A la seva carta de comiat al personal, els va dir: «Us estimo a tots, i us estimaré sempre més mentre visqui». Esclar que la indulgent atenció que els prestava s'havia dissipat. La separació de la plantilla el va alliberar del mite constrenyedor del senyor Shawn, que l'havia mantingut lligat a les necessitats del personal. Alguns redactors que s'havien

acostumat a les seves atencions constants, però, van considerar que la llibertat de Bill Shawn era inacceptable: un redactor extenuant continuava demanant favors especials amb insistència; un escriptor extravagant que no escrivia intentava ficar-se'l a la butxaca incoherentment; un il·lusori i autoproclamat *gran* escriptor, els textos del qual sovint no havien convençut en Bill, seguia lliurant-li articles caòtics per al *New Yorker*, i li demanava si els hi podia *polir i editar*. Però aquests casos només eren l'anècdota aberrant. La majoria de dibuixanats i escriptors el van deixar marxar. La decència i la consideració infrangibles que havia mostrat per tothom durant dècades van ser majoritàriament correspostes. Així doncs, les persones que l'apreciaven el va trobar a faltar sense més; van recordar el seu talent, li van dedicar els llibres que publicaven i van prosseguir les seves vides sense ell. Cap al final de la vida, en Bill ens explicava al meu fill i a mi el que ell descrivia com l'*error* d'haver entregat la millor part de la seva vida a la revista en lloc de dedicar-se més a la seva pròpia creativitat. Però mai va parlar des del ressentiment o l'amargura. Només des del pesar.

En la meua intenció d'escriure aquesta història d'amor personal, em vaig trobar en una posició que no havia conegut mai. Com a escriptora, sempre havia procurat no immiscir-me en els meus reportatges. El que m'agradava era presentar personatges i mantenir-me al marge del seu camí, deixar-los fer i parlar al seu aire. El meu punt de vista estava implícit en la tria del que explicava. Mai he tingut interès pel que es coneix com el periodisme d'*investigació*, ni tampoc, en aquest sentit, per cap mena de polèmica. No acostumo a escriure assajos ni relats sense servir-me de personatges d'acció o interacció. Sempre m'ha agradat bastir les meves històries sobre els fets i complementar-les amb escenes i citacions. Aquesta vegada, en canvi, jo no només seria un personatge de la història, sinó l'eix central.

En una ressenya d'aquest llibre, de quan va sortir, David Michaelis va escriure al *New York Observer*:

Els esmolats i impecables retrats [escrits per Lillian Ross] de Hemingway, Charlie Chaplin, Adlai Stevenson i Harry Winston en part van assolir un elevat grau de claredat per l'absència de l'autora a l'escena. Ara, en canvi, la caracterització que fa de Bill Shawn no és menys atrevida o aguda per la presència d'ella mateixa en la història. [...] Shawn respira en aquestes pàgines com no ho havia fet mai enlloc.

Estic agraïda al senyor Michaelis per la seva apreciació que aquest treball de no-ficció hagi estat un èxit. Com sempre, el que m'ha guiat han estat els fets, com ara, entre altres qüestions, la delicada tasca de Bill Shawn de fer, causant el mínim dany possible, els ajustos domèstics necessaris amb la seva esposa. I és que ella va formar part dels nostres arranjaments des de bon començament. Jo els descrivia sense complicacions. Mai vam pronunciar cap anunci formal, ni dins ni fora de la feina. Els nostres companys ens veien arribar i marxar junts de l'oficina, sovint amb el meu fill Erik, primer com un nadó, després com un nen i més tard com un home. Ens sentíem còmodes en la nostra relació. La vida que portàvem mai va ser un secret, si bé tampoc vam sentir mai la necessitat d'explicar-la. Simplement era així, i ho era a la vista de tothom. En Bill i jo vam acordar que no ens n'amagaríem, i certament no preteníem viure una existència subterrània en la clandestinitat. Però tampoc ens imposaríem com un tàndem als nostres companys. I ells, aparentment, no van tenir cap problema a seguir-nos la veta.

Ha estat aquest alt grau de comoditat el que m'ha permès, anys després de la mort de Bill Shawn, escriure en pau sobre la nostra vida. En cap moment m'he vist amb cor d'embellir ni alterar l'essència de citacions, accions o informacions. Allunyar-me del ritme de la paraula d'algú sempre m'ha semblat inapropiat. Com a reportera, des del primer dia m'he sentit empesa a transmetre la veritat.

Pel que fa a les dades biogràfiques, aquesta història demanava una certa dosi de narrativa. Per donar detalls sobre les d'en Bill, m'he

basat en el que em va explicar sobre si mateix a mesura que vam anar guanyant confiança i intercanviant confidències. Els enamorats s'ho expliquen tot. Com més i més temps s'estimen, més s'expliquen. I nosaltres sempre conversàvem, sempre compartíem interioritats. Fins i tot abans que Bill Shawn i jo encetéssim la nostra vida conjunta —durant l'any i mig que vaig passar a Hollywood i uns mesos més tard, durant el meu intent d'establir-me a Europa—, ja parlàvem per telèfon o ens escrivíem cartes. Ens tractàvem amb transparència i sense cohibicions quan l'Erik era amb nosaltres, des que era ben petit i en endavant. Quan dia sí, dia també sortíem plegats de l'oficina al final de la jornada, en Bill em parlava de la seva feina i dels seus problemes. Parlava contínuament dels seus pares, les seves tietes, els seus sogres, els seus germans, la seva germana, els seus nebots, els seus amics de joventut, la seva dona, els seus fills i els seus redactors, dibuixants i editors. Ara, en canvi, em corresponia a mi seleccionar els fets més rellevants per a aquesta història. També havia d'ordenar els detalls més específics sobre la manera com concebíem els nostres mitjans de comunicació, com ara el telèfon que ell tenia a la tauleta de nit i que ens permetia interactuar en qualsevol moment donat.

Vaig confiar en el meu criteri per decidir què explicava i què no. La vida que he tingut no és la que pretenia, però un cop m'hi vaig embarcar de ple no me n'he desviat mai. Després de tants anys, ha estat i continua sent una existència de la qual em sento orgullosa. Alguna vegada se m'ha fet saber que alguns cínics no l'han vist amb bons ulls, però això ja és el seu privilegi i el seu problema. Entre les persones que tant en Bill com jo hem conegut n'hi ha hagut algunes que semblaven decidides a fer servir la nostra relació, ja en vida d'en Bill, com un mitjà per esbravar la seva pròpia amargura, decepció o rancúnia; sobretot, segons ens semblava a nosaltres, pel rumb que havien pres les seves pròpies vides.

Segur que hi haurà qui no aprovi les meves opinions, les meves decisions o les meves accions tal com les escric en aquest llibre. Novament, aquesta és la seva prerrogativa. Entre altres coses, hi

explico que en Bill i jo ens vam plantejar tenir un fill sense estar casats. Fa més de trenta anys em vaig convertir en mare soltera quan vaig adoptar un nadó acabat de néixer. Mai hauria pogut fer aquest pas sense la plena participació d'en Bill, i em vaig meravellar presenciant el seu rol paternal amb l'Erik: com s'asseia amb ell per llegir-li, com li explicava les coses, com li va ensenyar a llançar i entomar una pilota de beisbol o com va estar sempre al meu costat, sens falta, durant els mals moments i els accidents de la infantesa de l'Erik. Al mateix temps, i egoïstament, jo disfrutava de tenir el nen petit o el noi jove tot per a mi soleta quan en Bill no hi era. He escrit sobre la meva preferència, segons com, d'eludir la càrrega del matrimoni alhora que gaudia del respir de no estar sola. Aquesta visió de les coses, que es veu que aleshores podia resultar alarmant, darrerament s'ha tornat el pa de cada dia.

La gent que ens va conèixer a en Bill i a mi potser tenia conviccions rígides sobre com ens hauríem d'haver sentit, sobre el que hauríem d'haver cregut, sobre el que hauríem d'haver fet, i alguns van respondre amb cinisme a l'hora d'opinar sobre el llibre. A mi, però, em resulta impossible penedir-me mínimament del que he fet a la vida, perquè em sento d'allò més afortunada d'haver-la compartit amb en Bill. I encara la comparteixo amb ell avui. El que seria lamentable, per a mi i per a qualsevol altre, és fer veure que la meua vida amb en Bill va ser el que no va ser.

Per transmetre més detalls tant sobre Bill Shawn com sobre mi mateixa, he recorregut no només a la memòria sinó també als records que conservo: piles i piles de cartes d'amor i notes i poemes que Bill Shawn em va escriure al llarg dels anys, i centenars de fotografies, algunes de les quals apareixen en aquest llibre. També he revisat els nostres vídeos domèstics, i he escoltat les gravacions que vam enregistrar de com en Bill tocava el nostre piano. El meu fill Erik també em va ajudar evocant les seves pròpies experiències i repassant les meves amb mi. L'Erik tenia vint-i-tants anys quan en Bill va morir. Sense el suport absolut d'en Bill, mai hauria pogut adoptar l'Erik quan tot

just acabava de néixer a Noruega. En Bill ens va recollir a l'aeroport i va passar gairebé cada dia de la vida de l'Erik amb ell, més enllà de les vegades que el nen va marxar a estudiar o de campament. No he vist mai un pare i un fill biològics que gaudissin més de la companyia de l'altre. Vaig començar a escriure aquesta història com si l'escrivís per al *New Yorker*, aquell refugi tan especial per als escriptors, amb la seva constel·lació d'editors, tradicionalment generosa, experta i devota. El 1993, uns mesos després de la mort de Bill Shawn, vaig tornar al *New Yorker* per treballar per a la flamant editora en cap, Tina Brown. Havia estat atenta al rumb que volia donar a la revista, i m'agradava. Vaig descobrir que m'animaven a escriure exactament de la mateixa manera que abans de marxar, i, en molts sentits, millor i amb més concisió. A més a més, jo tenia la impressió que Tina Brown havia infós valerosament una nova dosi de vitalitat a la revista contractant una nova plèiade impressionant de joves redactors, dibuixants i editors. Ara fa dos anys, el 1998, David Remnick, de trenta-nou anys, va esdevenir el nou editor en cap —el primer de la història de la revista que hi escriu regularment—, i ja ha aconseguit crear el que clarament és la seva pròpia versió de la publicació, aprofitant tot el que ja tenia de bo abans de la seva arribada. Novament, com a redactora, estic contenta d'encarar el nou repte. L'únic que em sap greu és que William Shawn ja no és aquí per llegir la revista.

El que William Shawn em va infondre per damunt de tot és la seva convicció que cada persona és un individu. Jo he intentat seguir aquest precepte, una observació força banal que, d'altra banda, he comprovat que s'oblida massa sovint. Em desanima la tendència que mostren algunes persones d'encaixar-ne d'altres en la imatge del que voldrien que fossin. Hi ha qui, per les seves pròpies raons, sembla que desaprovi que jo hagi presentat Bill Shawn com un home desimbolt que anhelava la naturalesa i la diversió, i no el *legendari senyor Shawn*.

David Michaelis va escriure:

L'inesperat reportatge domèstic de la senyora Ross despulla d'una vegada per totes la ridícula llegenda d'aquell senyor Shawn moderat, melindrós i excèntricament afectat, i restitueix la figura d'un Bill Shawn que és molt més complex, romàntic, terrenal, masculí i humà.

No podria demanar una resposta més entusiasta.